

IN HET KORT:

Dans en drama

- Dans en toneel worden door de calvinisten gezien als onbetrouwbaar en weinig leerzaam. De Amsterdamse schouwburg wordt gedoogd omdat de opbrengsten ervan naar liefdadigheidswerk gaan. In de schouwburg bestaat elke avondvoorstelling uit een **tragedie** en een **komedie** of klucht. De tragedie houdt zich aan de **eisen van Aristoteles**, maar de komedie is vrijer in vorm. De voorstellingen moeten een les bevatten. Dit wordt bij de **blijspelen** of **kluchten** gecombineerd met vermaak: ze maken mensen aan het lachen en houden ze een spiegel voor.
- In de rederijkerskamers komen schrijvers en dichters samen, worden dichtwedstrijden gehouden en veel feesten georganiseerd. Hooft en Bredero krijgen genoeg van deze feesten en het lage niveau van de rederijkersstukken en verlaten hun kamer. Tot dan is Hooft een van de bekendste schrijvers in zijn rederijkerskamer. Hij verzamelt veel kunstenaars en schrijvers om zich heen. Dit wordt later de Muiderkring genoemd. Hij is geïnteresseerd in de klassieke oudheid en schrijft gedichten, treurspelen en een **herdersspel**. Bredero laat zich meer inspireren door het dagelijks leven in zijn toneelstukken, gedichten en liederen. Hij schrijft in de Amsterdamse volkstaal en gebruikt veel humor.
- Bij de opening van de Amsterdamse schouwburg wordt het toneelstuk *Gysbreght van Aemstel*, over de geschiedenis van Amsterdam, opgevoerd. Het is het bekendste werk van Joost van den Vondel, de grootste dichter van Nederland in de zeventiende eeuw. De schouwburg is vernieuwend: er wordt gedanst en geacteerd door vrouwen en na de verbouwing zijn door nieuwe machines allerlei speciale effecten mogelijk. Buiten de schouwburg vindt **volkstoneel** plaats, zoals de voorstellingen van rondtrekkende buitenlandse toneelgezelschappen. De Italiaanse toneelvorm **commedia dell'arte** is vol overdreven personages die meestal verward zijn in allerlei komische liefdesperikelen.
- Hoewel de calvinistische kerk het afkeurt, blijft dansen populair. Er is hofballet aan het stadhoudershof, maar dansen wordt vooral door de burgers gedaan. Je moet de dansen beheersen om goed voor de dag te komen in een gezelschap. Daarom neemt de gegoede burgerij dansles bij **dansmeesters** die ze de juiste danspassen, houding en omgangsvormen aanleren. Dans ontwikkelt zich niet erg als podiumkunst en wordt meestal ingezet ter ondersteuning van toneelvoorstellingen.
- Er wordt ook gedanst in de Nederlandse koloniën. **Banya** is een belangrijke dans onder de tot slaaf gemaakte mensen in Suriname. In dit dansspel of danstoneelstuk worden lied en dans gecombineerd met theater. De banyaliederen zijn gelaagd in betekenis en worden vaak op de plantages gebruikt om stiekem boodschappen door te geven.